

KREATIVNO RAČUNOVODSTVO U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA U BIH

CREATIVE ACCOUNTING IN COMPANIES IN B&H

Ševala Isaković-Kaplan

Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Adela Delalić

Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

© MESTE NGO
JEL category: M4

Apstrakt

Finansijski izveštaji kao krajnji produkt računovodstvenog informacionog sistema predstavljaju strukturirani prikaz finansijskog stanja i finansijskog uspeha poslovanja pravnog lica tokom određenog perioda posmatranja. Finansijski izveštaji trebaju na istinit i fer način prikazati finansijski učinak transakcija na finansijski položaj, uspeh i novčane tokove pravnog lica, što je moguće samo uz adekvatnu i doslednu primenu odredbi Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (MSFI) i relevantnog zakonodavnog okvira za finansijsko izveštavanje. U situaciji kada informacije prezentirane u finansijskim izveštajima ne odgovaraju stvarnom stanju i uspehu društva, objavljeni finansijski izveštaji zasigurno, ne ispunjavaju misiju koja im je odredbama MSFI-ova definisana, te tako ne pomažu donosiocima poslovnih odluka, već naprotiv, prezentacijom netačnih podataka navode ih na pogrešne poslovne odluke.

S ciljem sagledavanja problematike izloženosti društava u Bosni i Hercegovini (BiH) riziku od računovodstvenih prevara, provedeno je empirijsko istraživanje sa namerom sagledavanja u kojoj meri menadžeri privrednih društava u BiH primenjuju tehnike kreativnog računovodstva radi uticaja na finansijske pozicije iskazane u finansijskim izveštajima. U radu su komparirane najčešće računovodstvene smicalice koje je, američki autor Howard M. Schilit zabeležio u finansijskim izveštajima američkih društava, sa najčešće korištenim tehnikama kreativnog računovodstva u bosanskohercegovačkim preduzećima prema provedenom istraživanju autora.

Budući da revizori nisu ispunili očekivanja javnosti u pogledu zaštite od računovodstvenih prevara u društvima čije finansijske izveštaje revidiraju, oči javnosti, u novije vreme, usmerene su ka forenzičnom

Adresa autora zaduženog za korespondenciju:

Ševala Isaković-Kaplan

Sevala.isakovic-kaplan@efsa.unsa.ba

računovođi, novom akteru računovodstveno-revizorske profesije, čiji je osnovni zadatak istraga prevara u finansijskim izveštajima društava. Rad donosi pregled aktuelnog stanja razvijenosti

računovodstveno-revizorske profesije u BiH, sa fokusom analize na mogućnost sticanja zvanja forenzičnog računovođe u BiH.

Ključne reči: računovodstveni informacijski sistem, finansijski izveštaji, kreativno računovodstvo, revizor, forenzički računovođa.

Abstract

Financial statements as the outcome of the accounting system are represented structured view of the financial condition and financial success of the business of legal entity for a specified period of observation. Financial statements should show the accurate, true and fair the financial impact of transactions on the financial position, cash flows and the success of the legal entity, which is only possible with adequate and consistent application of the provisions of (IFRS) and related legislative framework for financial reporting. In a situation when the information presented in the financial statements do not correspond to the actual situation and the success of the company then published financial statements certainly do not achieve the mission given to them by the provisions of the IFRS, and thus do not help business decision makers. But on the contrary by presentation of an incorrect data lead them to wrong business decisions.

In order to consider an exposure of entities in Bosnia and Herzegovina (B&H) from the risk of accounting frauds, empirical research was conducted with the intention of looking at the extent to which managers of companies in B&H use creative accounting techniques to impact on the reported financial position in the financial statements. The paper will be included the comparison between the most often accounting tricks that American author Howard M. Schilit recorded in the financial statements of American companies with the most commonly used techniques of creative accounting in B&H companies according to authors conducted research.

Investors are expecting from the auditors disclosure of accounting frauds in companies whose financial statements are audited, but auditors did not meet the expectations of the public. Therefore, in recent times, the eyes of the public are directed towards forensic accountant, a new actor of accounting-auditing profession, whose main task is the investigation of fraud in the financial statements of companies. The paper provides an overview of the current state of development of accounting and auditing profession in Bosnia and Herzegovina, with a focus on the analysis of the possibility of acquiring the title of forensic accountants in B&H.

Key words: accounting information system, financial reports, creative accounting, auditor, forensic accountant.

1 WORKS CITED

Belak, V. (2011). *Poslovna forenzika i forenzično računovodstvo*. Zagreb: Belak Excellens.

Griffiths, I. (1986). *Creative Accounting*. London: Irwin.

Isaković-Kaplan, Š. (2014). Motivi i posljedice upotrebe kreativnog računovodstva u privrednim društvima u BiH. *Zbornik radova s međunarodne znanstvene i stručne konferencije: 15. Međunarodna znanstvena i stručna konferencija "Računovodstvo i menadžment"* (pp. 89-100). Rovinj: Hrvatski računovođa. Retrieved from <http://www.hrvatski-racunovodja.hr/data/pub/2014-rim-zbornik-znanstveni.pdf>

Kolar, I. (2010). Je li forenzičko računovodstvo pravi put za otklanjanje privrednog kriminala? *Acta economica*, 8(12), 81-101.

Krišto, B. (2010, Dec 30). Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine. *Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine*, 16(83), 1-100. Retrieved from

- <http://www.fmf.gov.ba/zakoni/2010/bosanski/pravilnici/Zakon%20o%20racunovodstvu%20i%20reviziji%20u%20Federaciji%20BiH.pdf>
- Ratley, J. D. (2014). *Report to the nations on occupational fraud and abuse*. Retrieved from ACFE: <http://www.acfe.com/rtnn/docs/2014-report-to-nations.pdf>
- Schilit, M. (1993). *Financial Shenanigans: How to detect accounting gimmicks & fraud in financial reports*. McGraw Hill.
- Schilit, M. (2002). *Financial Shenanigans: How to detect accounting gimmicks & fraud in financial reports*. McGraw Hill.
- Schilit, M., & Perler, J. (2010). *Financial Shenanigans: How to detect accounting gimmicks & fraud in financial reports*. McGraw Hill.
- Singleton, W., & Singleton, J. (2010). *Fraud auditing and forensic accounting, fourth edition*. John Wiley & Sons.
- Standard. (2009, Dec 15). *Međunarodni revizijski standard 240 – Revizorove odgovornosti u vezi s prevarama u reviziji finansijskih izvještaja*. Retrieved from SRRF BiH: http://www.srrf-bih.org/pdf/2013/02/Međunarodni_revizijski_standardi-1.pdf
- Stolowy, H., & Lebas, M. (2002). *Corporate Financial Reporting: A Global Perspective*. Thomson Learning.

Kako citirati ovaj rad? / How to cite this article?

Style – APA Sixth Edition:

Isaković-Kaplan, Š., & Delalić, A. (2015, jul 15). *Kreativno računovodstvo u privrednim društvima u bih*. (Z. Čekerevac, Ed.) *FBIM Transactions*, 3(2), 33-45. doi:10.12709/fbim.03.03.02.05

Style – Chicago Sixteenth Edition:

Isaković-Kaplan, Ševala, and Adela Delalić. 2015. "Kreativno računovodstvo u privrednim društvima u bih." Edited by Zoran Čekerevac. *FBIM Transactions* (MESTE) 3 (2): 33-45. doi:10.12709/fbim.03.03.02.05.

Style – GOST Name Sort:

Isaković-Kaplan Ševala and Delalić Adela *Kreativno računovodstvo u privrednim društvima u bih* [Journal] // *FBIM Transactions* / ed. Čekerevac Zoran. - Beograd : MESTE, jul 15, 2015. - 2 : Vol. 3. - pp. 33-45.

Style – Harvard Anglia:

Isaković-Kaplan, Š. & Delalić, A., 2015. *Kreativno računovodstvo u privrednim društvima u bih*. *FBIM Transactions*, 15 jul, 3(2), pp. 33-45.

Style – ISO 690 Numerical Reference:

Kreativno računovodstvo u privrednim društvima u bih. **Isaković-Kaplan, Ševala and Delalić, Adela**. [ed.] Zoran Čekerevac. 2, Beograd : MESTE, jul 15, 2015, *FBIM Transactions*, Vol. 3, pp. 33-45.